

### 3.1.3. Гірські породи

**Гірські породи** – це природні мінеральні агрегати певного складу та будови, які утворюються в земній корі або на її поверхні в результаті різноманітних геологічних процесів. Породи, які складаються з одного мінералу називаються *мономінеральними* (від грец. “*моно*” – один). Якщо в будові породи беруть участь декілька мінералів вона називається *полімінеральною* (від грец. “*полі*”- багато).

Будова гірських порід характеризується структурою і текстурою. Під **структурою** розуміють особливості внутрішньої будови гірської породи, яка визначається станом мінеральної речовини (кристалічна, аморфна, уламкова), розміром і формою мінеральних зерен та їх взаємовідношеннями. Якщо порода повністю складена з кристалічних зерен, виділяють *повнокристалічну* структуру. Якщо в будові породи переважає нерозкристалізована маса, говорять про *аморфну* структуру. Якщо в аморфній масі знаходяться вкраплені кристалічні зерна, структуру називають *порфіровою*. У випадку, якщо крупні кристалічні зерна вкраплені в більш дрібнозернисту, але також кристалічну масу, виділяють *порфіровидну* структуру. Якщо порода складена уламками мінералів, або інших порід говорять, що вона має *уламкову* структуру.

В залежності від розмірів зерен і уламків кристалічна і уламкова структури поділяються на: крупнозернисту, з розміром зерен у поперечнику більше ніж 5 мм; середньозернисту – від 5 до 2 мм; дрібнозернисту – менше 2 мм. У тих випадках коли порода складена з дуже дрібних непомітних для ока зерен, структуру називають *афанітовою*, або *прихованокристалічною*. Якщо порода складена відносно однаковими за розміром зернами говорять про *рівномірнозернисту* структуру, а в протилежному випадку – про *нерівномірнозернисту*.

Під **текстурою** розуміють взаємне розташування в просторі кристалічних зерен і уламків які складають породу, тобто текстура також відображає характер внутрішньої будови породи.

Виділяють *щільну, пористу, масивну, шарувату, сланцювату* та інші текстури.

За походженням гірські породи поділяються на три основні петрогенетичні надгрупи: **магматичні**, які утворюються в результаті застигання в земній корі, або на її поверхні силікатного розплаву – магми та лави; **осадові**, що формуються на поверхні земної кори в результаті діяльності різноманітних природних процесів і явищ; **метаморфічні**, які є продуктом переробки в глибинних умовах вже існуючих магматичних, осадових, а також метаморфічних порід під впливом високих тисків, температур, різноманітних рідких і газоподібних флюїдів, що надходять з надр Землі.